

*Електронний журнал культурників СЧМ в Україні
№10 Квітень, 2012*

Еге Ж!

СЕРГІЙ ПІДМОГИЛЬНИЙ:
“ГУЦУЛЬЩИНА І ПОЛІССЯ – ДВА
НАЙЦІКАВІШІ РЕГІОНИ”

“КУ-КУ-ЛЯ” – ФЕСТИВАЛЬ
ПРОВІНЦІЙНОГО КІНО

ЮРКО ҐУДЗЬ І ВАРІАЦІЇ НА ТЕМУ
“ПОЛЬОТУ НАД ГНІЗДОМ
ЗОЗУЛІ”

“СТОЛІТТЯ ЯКОВА” -
“КОРОНОВАНИЙ” ЛІТОПИС
ПОЛІССЯ

ЕгеЖ!

**Електронний часопис
Дружини Культурників
Спілки Української Молоді
в Україні
№ 10
Квітень 2012**

Головний редактор:
Вікторія Коляда

Дизайн і верстка:
Іванна Голуб'юк

Чекаємо листів:
kulturnyky-ua@cym.org

Думка редакції може не збігатися з точкою зору авторів публікацій.

© **ЕгеЖ!**, 2012.

«Спілка Української Молоді в Україні» є однією із найстарших молодіжних організацій і свій початок бере від підпільного СУМу, що існував у Києві в 1925-1929 роках. На сьогодні СУМ існує та діє в 10 країнах світу і є однією із двох найбільших виховних українських молодіжних організацій у світі. В сучасній Україні відродження СУМу розпочалося у 1989 році і з цього часу організація проводить виховну діяльність серед дітей та молоді.

Сайт організації:
www.cym.org/ua

Зміст

НОВИНИ, АНОНСИ

БАЛАЧКА Сергій Підмогильний:
«Гуцульщина і Полісся –
два найцікавіші регіони»
Іванна Голуб'юк

ЗНАЙОМСТВО Дмитро Москалець. Щоб було гарно на землі

ПОСТАТЬ Postscriptum до 10 років мовчання (Хаотичний есей)
Євгеній Луциков

ПРО_читане «Століття Якова» – «коронований» літопис
ХТО ЧИТАЄ ЦІ КНИЖКИ? Конкурс

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ Льон

Обкладинка: р. Случ та руїни Губківського замку. Полісся.
Фото надане Сергієм Підмогильним

ЩО ВІДВІДАТИ

ФЕСТИВАЛЬ-РЕКВІЄМ "ГЕРОЇ ГУРБ" НА РІВНЕНЩИНІ

17 квітня, з нагоди 70-річчя створення УПА та 68-річчя найбільшого бою українських повстанців з військами НКВД на Рівненщині буде проведено фестиваль-реквієм "Герої Гурб".

Родзинкою заходу стане проведення військово-історичної реконструкції бою під Гурбами від історичних клубів з Києва, Львова, Хмельницького.

За традицією буде проведено панахиду за загиблими воюками УПА та концерт патріотичної пісні. У фестивалі візьмуть участь письменник Василь Шкляр, український бард Олександр Смик, гурт "Тінь сонця" та інші виконавці.

ФЕСТИВАЛЬ «ФЛЮГЕРИ ЛЬВОВА З БУЧАЧ» ПРОЙДЕ У ЛЬВОВІ 29 КВІТНЯ – 1 ТРАВНЯ

29 квітня у дворіку Львівської Ратуші можна буде почути фанк-джазовий гурт «FreeBreath», гурт «AtmAsfera», польсько-сербський «TsigunzFanfara-Avantura», «ДахаБраха».

30 квітня: етно-джазові обробки народних мелодій Бойківщини, Лемківщини та Любеліщини польсько-казахстанського проекту «Angela-GaberTrio». Будуть фолькові «DagaDana», «Пушкин Клезмер Бэнд», «Tolhaje».

1 травня «Флюгери Львова з Бучач» прокидатимуться із новою надією Львова «ГІЧ Оркестром». Увечері виступатимуть першопрохідці українського джазу – «DzygaJazz-Quartet». Потужний урбаністичний фанк грає «Vinipuz Mob». На завершення - гурт «ShockolaD» вперше представить пісні зі свого нового альбому «World».

«ВОГНЕПАЛЬНІ Й НОЖОВІ» ВІД СЕРГІЯ ЖАДАНА

Приємний весняний подарунок чекає на усіх шанувальників творчості Сергія Жадана. Наприкінці квітня у всіх книгарнях країни з'явиться нова поетична книга культового автора - «Вогнепальні й ножові». До збірки увійшли «вогнепальні» поетичні балади, «ножові» есеї та ексклюзивні ілюстрації. Перший наклад книжки надійде у продаж 23 квітня.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТНИЙ ТУР ВОПЛІ ВІДОПЛЯSOVA

18 квітня – Запоріжжя
19 квітня – Маріуполь
20 квітня – Луганськ
24 квітня – Житомир
25 квітня – Вінниця (КЗ «Радуга»)
26 квітня – Чернівці (Літній театр)
27 квітня – Тернопіль

НОВИНИ

МЕГА-МАРАФОН ПОЕЗІЇ «ВІРШЕНЬ»

На днях закінчився перший в історії України літературний мега-марафон «Віршень», який стартував 1 березня за поетичним літочисленням. У віршні 37 днів, триває він із 1 березня до 7 квітня. Мета мега-марафону напролюдно благородна: нагадати українцям про закорінену глибоко в них поетичну ментальність. Протягом фестивалю учасники-поети нагадували дорослим любителям поезії про їхнє коріння, а в останній день віршня видавництво «Грані-Т» і Національна спілка письменників України влаштували поетичні читання дітей. У марафоні взяли участь чимало поетів, які потішили українців віршами у різних куточках України.

НАШЕ ВИЙШОВ ФІЛЬМ КУЛЬТУРНОГО ПРОЕКТУ "ДВОКОЛІСНІ ХРОНІКИ-2: КРАЇНА СКАРБІВ" ВІД ГУРТУ «ФОЛЬКНЕРИ»

Учасники проекту - Володимир Муляр, Ярина Квітка та Юлія Совершенна - за 42 дні (серпень-вересень 2011 року) проїхали велосипедами і дослідили Україну від Ужгорода до Луганська, різними шляхами - від бездоріжжя до автострад, різними населеними пунктами – від "забутих Богом" найменших сіл до багатотисячних міст, подолавши 2011 км. Протягом подорожі вони зібрали понад 200 пісень, мали

чимало пригод. Результатом подорожі став фільм "Двоколісні хроніки - 2: Країна скарбів". Фільм про красиві пейзажі, погані дороги, привітних людей і прекрасні пісні, які не звучать по радіо.

Приємно, що Спілка Української Молоді в Україні також дотична до проекту.

НАШЕ БЕРЕЗНЕВІ ЧИТАННЯ З МОЛОДИМИ ПОЕТАМИ

У Всесвітній день поезії та день весняного рівнодення усі бажаючі могли почитати улюблені вірші на Березневих читаннях. Юлія Скорода ознайомила присутніх із своєю збіркою «Стереотипи», яка вийшла нещодавно. Тая-Марія Литвинюк проекспериментувала, читаючи поезію під супровід африканських інструментів, які захопили з собою Ярина Квітка та Володимир Муляр із гурту «Фолькнери». Олена Опанасенко розповіла про те, як поєднання звуків впливає на сприйняття віршів, і продемонструвала це, зачитуючи власні твори. Присутні декламували поезію Ліни Костенко, Василя Стуса, Грицька Чубая, Івана Малковича, Юрія Андруховича, Василя Махна та інших.

Родзинка заходу - виступ гурту «Фолькнери».

Організатор заходу – Дружина культурників Спілки Української Молоді в Україні за сприяння Молодого Народного Руху.

БАЛАЧКА

СЕРГІЙ ПІДМОГИЛЬНИЙ: «ГУЦУЛЬЩИНА І ПОЛІССЯ – ДВА НАЙЦІКАВІШІ РЕГІОНИ»

Розмовляла Іванна Голуб'юк

Весна – пора мандрівок. І поки ви готуєте наплічники, купуєте нові кросівки і складаєте маршрути, ми зустрілися з Сергієм Підмогильним, щоб поговорити, чим цікаве Полісся, які місця варто відвідати і наскільки Україна приваблива для туристів.

- **Сергію, коли Ти почав мандрувати?**

- Колись мандрував у дитинстві з батьками. Самостійно почав подорожувати у студентські роки. Ще на першому курсі історичного факультету ми разом з дружиною Світланою організували першу поїздку, до речі, в печеру Млинки... Але перша моя подорож відбулася, коли я був у першому класі. Тоді, пам'ятаю, ми купили з сусідом півбуханця хліба, кинули його в портфель і пішли на околицю міста Тернополя. Так відбулася наша перша подорож, яка тривала десь 2-3 години. Ми посиділи, подивилися на потяги, але якось так мріялося десь ходити...

- **Чи відрізнявся туризм в Україні 90-их років і в сучасний період?**

- Так, є дуже велика різниця. По-перше, в 90-их роках і навіть десь до 2004-2005 рр., до появи Інтернету, був катастрофічний брак інформації. Зараз людина, яка хоче кудись поїхати, про більшість цікавих місць зможе дізнатися. Може, про якісь закутки інформація не завжди доступна, але про основні території чи об'єкти її знайти можна. У 90-их такої інформації не було багато, тому ми її черпали з

Сергій Підмогильний

39 років, Тернопіль-Київ

Керівник проектів Української асоціації активного та екологічного туризму, засновник туристичної фірми «Терра Інкогніта», сумівець, ратник III-го ступеня, невтомний мандрівник.

Одружений, має сина Андрія і доньку Олю.

бібліотек, з експедицій, з музейних експозицій, колекцій і навіть часом із архівів. Частиною цієї інформації і дотепер користуємось.

- **Де шукати сучасному туристу інформацію про цікаві місця? Щоб Ти порадив?**

- Зараз є багато ресурсів, але потрібно звертати увагу на якість цієї інформації, тому що викинути в мережу можна все, що завгодно і скільки завгодно. Є багато візуальної інформації, яка створює для користувача картинку – це вже дуже добре, тому що картинка дає можливість побувати людині дистанційно в тому місці. Ми, наприклад, досить часто користуємось

... Зараз Україна займає 87 місце в рейтингу туристичних країн світу, тобто пасе задніх. І це при тому, що ми говоримо про себе, як про найбільшу країну Європи з тисячолітньою історією...

супутниковими картами, програмою «Планета Земля» - дуже зручно оглядати територію, непогана якість карт, вони проілюстровані фотографіями. Є цікаві музейні сайти. Наприклад, «Музейний простір України», географічні, геологічні, залежно від теми подорожі. Туризм – він же різноплановий. Когось можуть цікавити скелі, когось гастрономічний туризм, винні тури, наприклад. Є спеціалізовані ресурси про такі види туризму.

- **До Євро-2012 почали створювати різні промо-ролики про Україну для іноземців. Здебільшого вони не витримують**

критики ні фахівців, ні аматорів. Що варто представляти в таких роликах? Що є в Україні такого, чого немає в інших країнах?

- Ця тема – найскладніше питання, до якого не добралися наші чиновники. «Терра Інкогніта» є ініціаторами проекту Української асоціації активного та екологічного туризму. Членами асоціації є близько 25 туристичних організацій та фірм. Оскільки держава практично нічого не робить для промоції України, ми власними зусиллями поширюємо рекламу про різні види туризму в Україні. Зараз Україна займає 87 місце в рейтингу туристичних країн світу, тобто пасе задніх. І це при тому, що ми говоримо про себе, як про найбільшу країну Європи з тисячолітньою історією і т.д. Про нас мало знають, і в туристичному плані ми на задвірках Європи. «Чим ми вирізняємось?» - це питання ми постійно ставимо собі. Ми просто інші, у нас нема екстра-колеритного Каньйону Колорадо, у нас інша територія – межа степу і лісостепу. Нашу історію і культуру формувало пограниччя європейської та азійської культур - це наша унікальність. Ми концентруємо увагу на своєрідних пейзажах. Вони зовсім інші, ніж у Словаччині чи в якійсь іншій країні. У нас є цікаві Горгани в Карпатах, унікальні Кримські гори, Полісся, мальовничі і загадкові місця у Придніпров'ї. У нас ще можна привабити туриста малоходженими туристичними шляхами, подорожувати якими можна досить вільно. Гуцульщина і Полісся – два найцікавіші регіони, де є значний потенціал етнічних традицій. Якщо на Гуцульщині це досить добре використовується, діє товариство «Гуцульщина», видаються

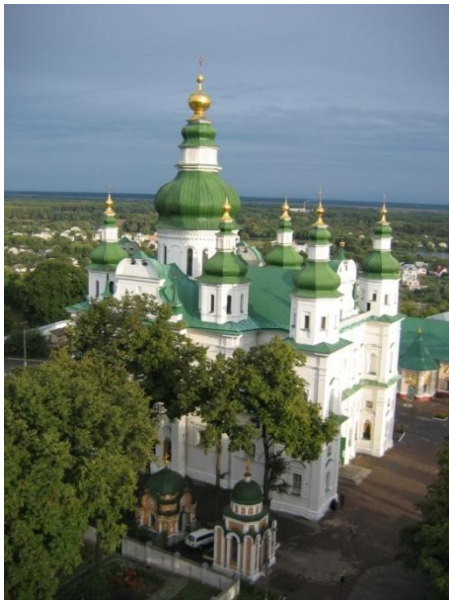
різні журнали, газети, проводяться фестивалі, то на Поліссі цього немає, хоча поліська культура надзвичайно цікава. Полісся – це один із потенційних регіонів розвитку туризму, навіть з огляду на те, що він не має гір. Те саме стосується Подністров'я. Будь-яка туристична територія має потенціал, потрібно лише працювати над цим. Якщо це органічно, як-от на Гуцульщині – гуцули тримаються своєї культури, ходять на свята у народному одязі, для них це не показуха, а частина їхньої культури, коли воно з душею, то туристи сприймають це по-іншому. Можна це створювати штучно, але люди відчують, де це награно, штучно, де з баяном прийшли поспівали, потім переодягнулися в турецькі кохти, а де – органічно.

Чим для туриста може бути цікаве Полісся?

Усе пізнається в порівнянні. Коли ми говоримо про туристичні території, то стараємося намалювати перед очима туриста картинку. Полісся – це рівнинна територія, немає гір, багато лісів. Полісся – це дуже багато річок та озер. Піщані ґрунти, піщані береги та русла річок, долини, багато піску та гранітного каміння. Територія з давніх-давен була заболочена, доволі віддалена, на ній сформувалася своєрідна культура. Це все виражається в одязі, в піснях, у говірці. Полісся досить велике, воно ділиться на правобережне та лівобережне. Географічно вони схожі, але історично і ментально ці частини відрізняються, тому що там жили і волиняни, і сіверяни, і древляни. Річка Десна – це головна водна артерія лівобережного полісся. Волинська частина Полісся найбільш помережена лісами.

Які цікаві місця можна побачити на Поліссі?

У самому куточку, на заході Полісся, знаходяться **Шацькі озера** – природний заповідник, територія, де сконцентровані найцікавіші озера в

Полісся. Річка Стохід

Україні, номінанти Семи природних чудес України. Якщо рухатися на схід, то далі є **Національний парк Прип'ять-Стохід**, де зливаються річки Прип'ять та Стохід, межа Волинської та Рівненської областей. Там є багато сіл, де збереглися хати під солом'яними стріхами. Якщо подорожувати річкою, можна потрапити до села Сваловичі – доїжджати до нього довше, аніж допливти човном.

Цікаво відвідати **Клесівське родовище бурштину**, де він виходить близько до поверхні. За часів СРСР там діяв завод з добування бурштину. Це не туристичний об'єкт, але цікаво поїхати подивитися, як видобувають бурштин, як люди копають його самовільно. Крім того, недалеко звідти знаходиться **родовище базальтів** – окремої гірської породи вулканічного походження. Базальт виступає на поверхню, застигаючи шестиграними стовпами, деякі з них сягають навіть 10 метрів, між собою вони з'єднані в брили, візуально це досить цікаво. Їх добувають відкритим кар'єрним способом, туди можна спуститися, подивитись. У тих місцях гарні пейзажі. На межі Рівненської і Житомирської областей річка Случ протікає через парк **«Надслучанська Швейцарія»**, вона перетинає Український кристалічний щит – найдавніше геологічне утворення в Україні. Тут збереглася дерев'яна архітектура, у цьому регіоні відчувається старе Полісся. Щоправда, туди дещо проблематично доїхати, оскільки подекуди дорога вимощена бруківкою. Через те там немає інтенсивного туристичного руху. Є ще **Овруцький**

кряж. Овруч – місто з тисячолітньою історією, зберігся один храм, збудований в домонгольський період. Поруч – **Камінне село**, невеликий заказник. Туди багато хто приїжджає, слухає легенди. Недалеко від Овруцького кряжу є **Поліський**

... Люди відчують, де це награно, штучно, де з баяном прийшли поспівали, потім переодягнулися в турецькі кохти, а де – органічно

заповідник, де зберігають традиції бортництва. Цей спосіб видобування меду, відомий ще з часів Київської Русі, досі живий. Є люди, які ще цим

займаються, вилазять на дерево, вішають борті. При цьому, їх потрібно вішати так, щоб ні ведмідь не міг долізти, ні людина не могла вкрасти. Якщо говорити про храми, то найцікавіші з них збереглися на лівобережному Поліссі, як от у **Седневі**, де бував Глінка, Шевченко.

А що б Ти порадив туристам, які прагнуть комфорту? Що з інфраструктурою на Поліссі?

Інфраструктура Полісся нерозвинена. Найкращий готель «Слов'янський» в Новгород-Сіверському, там зустрічалися перші особи країн СНД, він був дуже швидко збудований і досить хороший. Кілька садіб зеленого туризму є коло Надслучанської Швейцарії. Якщо говорити про інші території, то важко знайти інформацію. Ще одне місце з розвинутою інфраструктурою – Чернігів, обласний центр, а між цими містами важко знайти місце, де зупинитися. На правобережному Поліссі є кілька садіб зеленого туризму або невеличких готелів чи баз. Є вони в районі Надслучанської Швейцарії, в Олевську, гостьовий будиночок у Поліському заповіднику, є рекреаційна

Як дістатися:

Вузькоколіяка або «Кукушка» прямує щодня за маршрутом Антонівка – Зарічне – Антонівка. Вирушає з с. Антонівки о 7.00 годині ранку, прибуває до Зарічного об 11.05. Вирушає назад із Зарічного о 14.03., прибуває в Антонівку о 18.05. З Рівного до Антонівки чи Зарічного можна дістатися маршрутними автобусами (приблизно за 3 год.).

зона Шацький озер, ну, і звісно, вздовж головних автомобільних шляхів. Але треба розуміти, що це доволі скромні заклади проживання.

- Де на Поліссі варто шукати старовину?

- На волинській частині, території, яка біля Білорусії, настільки цікава говірка, що це просто треба почути, записати. Біля Овруча є кілька сіл, які вже вимирають, але там ще є трохи старих людей, які знають ту говірку. До речі, на Поліссі збереглися литовські топоніми - назви населених пунктів, річок. А традиції збереглися, в них багато від язичництва. Одяг не є настільки колоритним, як в гуцулів, але він також цікавий.

- Чим найкраще мандрувати Поліссям, щоб пізнати його? Велосипедом, потягом,

автомобілем?

- Якщо глянути на карту, то на туристичній території України Полісся займає найбільше місця. Важко вибрати якийсь один вид транспорту – залежно, куди їхати, яка мета подорожі. Можу порекомендувати найбільш екзотичний спосіб. Є село Антонівка, до якого можна добратися варшавською трасою до Сарн, а від Сарн до села Антонівки 15 км. З Антонівки виходить вузькоколіяка, яка йде до села Зарічне. Там їздить поїзд «кукушка» з швидкістю 20-30 км на год., не більше. Він їде **найбільшим дерев'яним мостом в Україні через річку Стир**. Він їде до Зарічного, там можна походити годинку, перекусити щось та повернутися. Мандрівка на день, але вражень море. Іноземцям, які приїжджають подивитися на цю екзотику, наймають поліський музичний колектив, частують їх горілкою та салом... Для мешканців деяких сіл цей потяг – єдиний спосіб комунікації.

Якщо їхати на чернігівське Полісся, зі автостопом там складніше, але спробувати автобусом чи автомобілем можна.

- Які найближчі поїздки можете запропонувати нашим читачам?

На травневі вихідні в нас є традиційні програми – рафтинг Черемошем, під час якого пропонуємо туристам ряд пішохідних, водних маршрутів, показуємо етнографію Гуцульщини, стоїмо на території, де господиня-гуцулка готує традиційні страви. Цього року ми зробили блок клубних програм, дещо дешевших, які ми трохи пізніше зможемо запропонувати охочим. Вони більш насичені, включають більше об'єктів, можливо, буде менше комфорту, але буде цікаво.

Фото надані Сергієм Підмогильним

ЗНАЙОМСТВО

ЩОБ БУЛО ГАРНО НА ЗЕМЛІ

Дмитро Москалець, 27 років.
Культуролог.
Організатор фестивалю
провінційного кіна «КУ-КУ-ЛЯ».
Мешкає на Поліссі

Живу на Поліссі з самого народження, хоча я і не корінний поліщук. Моя бабуся по татовій лінії з Галичини, а дідусь із Донбасу (Схід і Захід разом☺). Мама зі Ставрополя, але її батьки українці: тато (себто мій другий дід) із Волині, а мама – переселенка із Луганщини. І ми всі, врешті-решт, зібралися тут, на Поліссі.

Жити на Поліссі – це дещо втрачати в комфорті, але «вигравати» у колориті. Наприклад, у моїй п'ятиповерхівці в усіх квартирах стоять пічки. І це дуже круто – сидіти зимового вечора на четвертому поверсі, підкидати поліна в грубу, слухати як гуде заметіль за вікном, з якого видно атомну станцію. Окрім того, жити на Поліссі – це чути, як баять дуже мелодійною мовою (робілі, казали, ньохті, гуркі, сакральне «кулі були ми малі»), яка спочатку видається смішною, але з часом ти розумієш, що це ти – смішний, адже ця мова зберегла себе протягом може й тисячі років. Окрім того, тут можна копати бурштин, збирати ягоди та гриби й жити з такого заробітку півроку. Жити на Поліссі – це

...у моїй п'ятиповерхівці в усіх квартирах стоять пічки. І це дуже круто – сидіти зимового вечора на четвертому поверсі, підкидати поліна в грубу, слухати як гуде заметіль за вікном, з якого видно атомну станцію

жити в «магічному реалізмі». Кожен другий поліщук знає, що якщо за тобою довгий час іде вовк, йому треба дати хлібину, бо це – перекинутий чоловік. А кожен третій знає, як його перекинути назад. Ну і насамкінець, жити на Поліссі – це знати одну велику таємницю, але я не можу про неї розповісти, адже щоби знати її, треба жити тут чи, принаймні, приїхати сюди на тиждень-другий.

Таке відчуття, що я потрібен саме цьому краю – не доконче тут, але потрібен, як людина, що кудись звідси їде, яка з кожної своєї подорожі повернеться сюди. Я тут народився. Одразу пригадуються слова Еліота: «Ми не маємо зупинитись в своїх пошуках. І в кінці їх ми прибудемо на те саме місце, з якого почали, і тоді пізнаємо його по-справжньому...». Із

Фото: Тарас Хімчак

цими дорогами, місцями та містами пов'язаний дуже важливий особистий досвід. Але, напевно, найголовніше – це те, що саме перенасичене архаїкою Полісся вчить вдивлятися, бачити глибину, якийсь зовсім інший вимір культури. Тут можна «підключитися» до таких шарів, що за місяць-другий перетворишся на динозавра. А ще, незважаючи на весь теперішній цинізм та «бруталь», поліські люди залишаються по-хорошому наївними, як, зрештою, і багато де в Україні.

У культурному житті Полісся відбувається те, що ми самі собі придумуємо й робимо – фестиваль «КУ-КУ-ЛЯ», наприклад. Полякам, німцям, голландцям цікава наша поїздка – найдовша в Європі вузькоколійка. Українським відьмам цікавий один старий дуб в одному древньому селі – вони туди злітаються щовесни, принаймні їхнє південно-західне крило. «Електронним» Катерині Заволоці та Аллі Загайкевич цікаві автентичні співи Рівненського Полісся. Контрабандистам цікавий наш бурштин, великим автомобільним концернам цікава поліська чорниця. А мені цікава ідея, що про це все можна зняти кіно.

Якщо говорити про те, що було, але тепера нема, то це – альт-фестиваль «Майдан», поліський

КУ-КУ-ЛЯ

Фестиваль провінційного кіна «КУ-КУ-ЛЯ» – це непровінціальний погляд на світ провінції, території неможливого та всеможливого. «КУ-КУ-ЛЯ» – це три кіно-вечори під відкритим небом в смт. Володимирець («Зі Світу по нитці», «Ми так знімаємо кіно», «Щоб було гарно на Землі»), щомісячні кінопокази «100 хвилин провінційного кіна» в різних містах України та велика літня кіно-мандрівка. «КУ-КУ-ЛЯ» – кіно про дивне, дике, наївне, добре та звичайне, кіно про героїв провінції та Світу, які роблять так «щоб було гарно на Землі».

«Вудсток». Він свого часу став фірмовим знаком нашого краю поряд із Білим озером та «поїздом». Десять років (від 1993 до 2003 року) відбувалися десятиденні сплави на плотах Стиром, а з 1997-го по 2002-ий відбувався «Майдан» - чотири дні «фолк-вогну, блюз-води, рок-піску та зело-вітру» на сцені із тих же плотів, що на них сплавлялися, спорудженій у невеликій стариці під пагорбом в урочищі Майдан (від нього і назва). Люди їхали з усієї України: Миколаїв, Львів, Луганськ, вся Волинь та Полісся, Київ. А ще із Беларусі, іноді Росії. Фільм «Назад у майбутнє», що оповідає про «Майдан», можна подивитися в [інтернеті](#).

Ідея фестивалю провінційного кіна народилася ще років шість-сім тому. Але саме влітку минулого року і ми, і світ дозріли до втілення. За два серпневих тижні ми провели всі приготування, і три вечори поспіль на Спаса показували фільми на одній із вулиць Володимирця (Рівненщина – І.Г.). Після фестивалю ми провели іще чотири кінопокази «100 хвилин провінційного кіна» в студентському Острозі, містичних Воронках, нафтовому Бориславі та Києві, врешті-решт. У столичній «Я Галереї» ми поставили крапку 2011-го року. Але вже цього липня ми ще раз будемо показувати нову програму. Хочемо

провести сплав рікою Стир, де кожного вечора, напнувши вітрило екрану, показуватимемо кіно всім, хто прийде до Ріки: людям, мавкам, травам і рибам...

Одна з головних ідей фестивалю така: щоб зробити фестиваль чи зняти фільм, як і зробити будь-що інше, не треба великих бюджетів і приготувань. **Треба лише одне – не втратити цю чарівну мить творення, коли у Всесвіті енергії зійшлися так, що саме в твоїй голові народилася гарна ідея.** Треба пам'ятати, що натхнення – це «інвестиція» Бога в тебе, тож мусиш бути відповідальним, брати себе в руки і ворухити Світ, як кажуть у нас на Поліссі. Звичайно ж, ти будеш помилятися, але ж світ – не міснує поле, а помилки для того й існують, щоби наступного разу робити ліпше.

Більшість фільмів зібрані за цих 6-7 років, коли визрівала ідея фестивалю. Серед них прекрасні роботи Ірини Олександрівни Левчанівської, найстаршої кіноаматорки України. Свій фільм «Щоб було гарно на Землі» пані Ірина зняла в дев'яносто два роки. Частина фільмів цьогорічної програми – наше кіно. Було українське фестивальне кіно – «Подорожні» Стрембіцького, «Тир» Томенка, «Іванки» Гришкевича. Було кіно канадське та ізраїльське, китайське, чеське, словенське. Кіно із альманахів короткометражок. Ми прагнемо показувати кіно, яке оповідає про світ провінції, кіно, яке наближає те ж саме Полісся чи Поділля до марокканських гір, китайського села, чеського містечка. Ми прагнемо показувати кіно про колорит окремих регіонів, але разом з тим показувати, що всі ми – частина однієї великої історії, яка відбувається зараз. Наприклад, на Донбасі в копанках кустарним способом копають

ФЕСТИВАЛЬ ПРОВІНЦІЙНОГО КІНО "КУ-КУ-ЛЯ" НЕПРОВІНЦІАЛЬНИЙ ПОГЛЯД НА СВІТ ПРОВІНЦІЇ

вугілля, в Нікополі люди із териконів добувають залізну руду, в нас копають бурштин. Якщо зняти такі три історії, показати їх у кожному із регіонів, я впевнений, що ми станемо більш зрозумілими і ближчими одне одному.

Провінційне кіно – це також кіно про прекрасних диваків, які живуть у різних провінційних містах та місцях. Так, фільм «Щоб було гарно на Землі» оповідає про луцького скульптора-примітивіста Станіслава Серцевича, який, вийшовши на пенсію, почав робити фантастичні скульптури, які ставив у своєму городі. Серцевич помер, його скульптури зникли дивним чином. Ірина Левчанівська також відійшла цього року, але цей фільм зберіг головну ідею-заповіт таких людей як пан Станіслав та пані Ірина, які творять для того, «щоб було гарно на Землі». Ми ж нашим фестивалем прагнемо нести цю ідею далі – вона надихає.

У публіки були сльози, сміх, здивування, якась така «задивленість». Адже провінційне кіно

оповідає про звичайний щоденний світ, але показує, як в цьому світі можна незвичайно жити. Вже із перших показів нас почали запрошувати приїхати, що ми і робили. Окрім того, всі автори дуже тепло відгукнулися на наше прохання показати їхні фільми, за що їм окрема подяка. Тому мені видається, що наша ідея має розвиватися далі, і нам варто продовжувати.

Вже зараз ми починаємо готувати другий фестиваль. Хочемо залучити декілька культурних інституцій – вже із першої «КУ-КУ-ЛЯ» ми націлилися на добру якість фільмів та організації. Плануємо сплав Стиром у липні, а в серпні у Володимирці другий фестиваль. З вересня, надіюся, знову влаштуватимемо кіно-вечори «100 хвилин провінційного кіна». Запрошуємо всіх, хто готовий приїхати і самі готові приїхати, якщо нас запросять. Окрім того, будемо раді, якщо нам пропонуватимуть свої роботи. Довкола нас багато прекрасного, про що варто знімати кіно, яке необхідно показувати. То вперед!

Фото надані Дмитром Москальцем.

Фестиваль «Майдан» - поліський «Вудсток»

ПОСТАТЬ

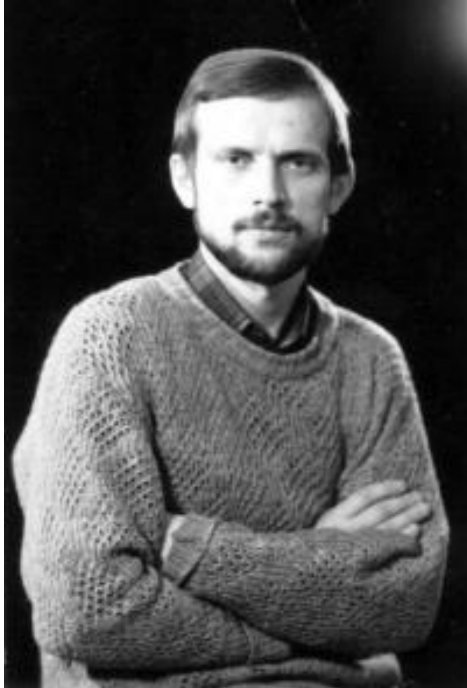
POSTSCRIPTUM ДО 10 РОКІВ МОВЧАННЯ

(Хаотичний есей)

Євгеній Луциков

Любий чительнику! Писати про Гудзя важко. Але приємно, оскільки торкаючись до Юрка – торкаєшся до українського, до того кращого, що є в нашій літературі. Сей есей – спроба виокремити найголовніше, те що робить Юрка Юрком Гудзем – першокласним письменником і глибоким філософом. І тому форма нарративу не є ані послідовною, ані фактологічною, не варто у розмові чи письмі про Юрка бути вчителем чи викладачем. Про нього варт мовчати, як він сам любив мовчати про все. На жаль, есей не позбавлений суб'єктивізму. Чи радше так – він переповнений ним, але спишімо се на емоцію, котра не може спокійно сидіти в нутрі, коли торкаєшся Юркових слів. Але крику нема – се тиха емоція.

Юрко Гудзь схожий на мене, чи пак я на нього. Звичайно це не схожість наших облич, навіть не тілес наших. Я страшенно не люблю вуса, у цьому, як про це каже його фото поганої якості на поганому папері із його книги, і вуса теж говорять про нашу несхожість (насправді вуса в носив не довго, але важливий сам факт носіння).

А чи схожість це взагалі, те, про що я намагаюсь поговорити із вами. Ні, це радше наша з ним близькість, як то кажуть, духовна. Сам Юрко, певно, говорив би про зв'язок мертвих і живих. Я радше скажу про зв'язок живих, я його відчуваю.

З Юрком я познайомився на занятті із літературної антропології, тоді мені прийшла до душі розповідь професора Поліщука про Юрка, не текст «Навпроти снігу». Відкрила ж мені його Ніла Зборовська своєю «Українською реконкістою», хоча реконкіста достоту Юркова.

Юрко і сам змусив собою зацікавитись. По-перше, коли я (як сам вже розумію) на довгий час осів у

Житомирі, загорівся бажання прозондувати весь літпростір недавнього минулого і сучасного сього краю і, на диво собі, не знайшов жодного імені цікавого для себе, звичайно, крім Юрка. По-друге, щодень я проходжу вранці і ввечері двір, у якому Юрка було вбито.

Саме вбито, а не як постановила судмедекспертиза, боуцімто, бідний чоловік ішов собі нічним Житомиром зайшов у двір районного військомату і тут у нього трапився приступ падучої, на котру Юрко хворів – і це правда, від чого він впав і розбив голову. Але ось що з цього приводу пише Володимир Даниленко у статті "Останній мандрівний дяк української літератури": "Його знайшли з пробитою головою у глухому житомирському дворіку. Офіційна версія смерті – удар об асфальт під час припадку. Але в приватній розмові один із лікарів сказав, що так провалити черепа можна було тільки сильним ударом, залізним предметом або від падіння головою вниз не нижче третього поверху. Існувала здогадка, що його смерть могла бути справою рук когось із ветеранів афганської авантюри. В житомирській пресі друкували уривки Юркового антивоєнного роману "Ісихія" і це могло

...Це зорова проза, насолода в якій – у спогляданні образу, який схожий у ній на танцівницю на подіумі: вона вміло крутиться перед зголоднілим до її тіла чоловіком, який від споглядання її п'яніє удвічі, а може, й в рази швидше

когось роздратовати. Але кому був потрібний процес над морально скаліченими солдатами брежневської епохи? Зрештою, його смерть стала загадковою крапкою на недовгій дорозі його не менш загадкового життя".

Ще цікава деталь: під час недавньої бесіди Володимир Білобровець, котрий знав Гудзя,

Юрій (Юрко) Гудзь (1 липня 1957, Немільня — †20 лютого 2002, Житомир) — поет, прозаїк, драматург, есеїст, публіцист, художник, філософ.

Перше широке визнання Юрко Гудзь отримав після здобуття двох зарубіжних літературних премій, згодом став Огієнківським лауреатом.

Багато подорожував, вів аскетичний спосіб життя, сповідував філософію летризму, макото, ісихазму. Засновник «Української реконкісти».

Автор книжок «Postscriptum до мовчання» (Торонто: Бескид 1990), «Маленький концерт для самотнього Хронопа». (Київ: «Молодь», 1991), «Боротьба з хворим янголом» (Київ: «Голос громадянина», 1997), журнальних публікацій романів «Не-ми» та «Ісихія» «Кур'єр Кривбасу», 1998. — №6, 7, 2000. — №8, 12; 2001. №№6.), «Замовляння невидимих крил» (Тернопіль, «Джура», 2001).

Книга Юрія Гудзя «Барикади на хресті» тернопільського видавництва «Джура» відзначена всеукраїнським рейтингом серед чотирнадцяти найкращих видань за 2009 рік у жанрі сучасної української прози.

Помер 10 років тому за трагічних і нез'ясованих обставин: його знайшли з проломленим черепом на одній з центральних вулиць Житомира.

розповів, що мав Юрко дивну звичку – він ніколи не ходив манівцями. Навіть у білий день завжди тримався людних вулиць...

Так ось сього року минуло 10 років як не стало Юрка Гудзя.

Радістю для мене стало те, що на Львівському форумі сього року я абсолютно випадково натрапив на його книгу прози. І ця книга розкрила мені всю нашу з ним схожість.

Юрко пластичний і ритмічний прозаїк. Певно, як і більшість поетів, які починають писати прозу. Проте Юркова пластика – це пластика світу і природи, це вібрації, які торкаються і колихають крізь літери. Безперечно, це – ісихазм. Споглядальна метафізика. Я мало вірю у потойбічність, тайновидіння, божевілля і сни. Більше вірю знакам мовчання. Юркове мовчання заміняє текст, літери сповнюються ритмом природи і доквілля витвореного рукою людською. Тому Юрко у своїй прозі – вправний оператор. Це зорова проза, насолода в якій – у спогляданні образу, який схожий у ній на танцівницю на подіумі: вона вміло крутиться перед зголоднілим до її тіла чоловіком, який

від споглядання її п'яніє удвічі, а може, й в рази швидше.

Юрко, як думала Ніла Зборовська, увів у порубіжну літературу метафізику божевілля, як незвичайний досвід знання. Я чомусь вірю, що божевілля тут ні до чого. Те, що є божевіллям Юрковим, – усього-на-всього мовчання і споглядання. Вождь у Кізі теж увесь час мовчав. І сюди ж варто приплести проблему «селянського синдрому»: Юрко сам писав про те, що він житель села, і асоціював це із своєю українськістю. Інші доточують сюди рустикальність і не-рустикальність. Пасують сюди як ніколи слова пані Забужко, сказані правда, не на адресу Гудзя: «...це не провінційно-«хатне», а модерністськи-всесвітнє». Тут варто говорити про мовчання – саундшафт, а Юрко сам знав, що він модерний до останнього абзацу. Саме абзацу, а не слова, як хотілося написати, бо йому, як мені здається, важливі більші відтинки тексту ніж одне, а чи навіть два слова, абзац підходить. Це як окрема фраза в музиці, яка складає увесь ритм, а він важливий навіть для Юркової сіленціографії, хоча й атональність важлива не менш.

«Не знаю ще, яке означення матимуть ці тексти. В них основними засобами вислову є мовні маргіналиї, знаки мовчання – крапки, коми, апострофи, титли, дво- і трикрапки, вертикальні (мої улюблені) двокрапки... Слова в сіленціографіях (або ж – сіленціографічних) тихотворіннях відіграють лиш допоміжну роль... Може, це все так і назвати – сіленціографія?» – писав сам Юрко про себе.

Я не помилився від перших Юркових рядків: він був би другом Лишеги. Він ним і був – дізнався я вже пізніше, і що найголовніше – я дізнався це зі слів самого Юрка, чи може із тиші? Можливо. Слова про Лишегу окутані тишею, це власне і є слова Лишеги, і здається зараз, що я просто бачу і чую Олега, як він це говорить: «Ти б краще в Глеваху привіз би [картину – Є.Л.]... Хай поруч сосен трохи побуде». Тиша.

Думаю зараз: чому ніколи з Лишегою про Юрка не говорив? Мабуть, і не варт було. Все одно про нього треба мовчати.

Цікава оказія: Юрко, знаний містифікатор, став засновником Лаврської школи, котрої насправді й не існувало, тобто в як таку школу ніхто не згуртовувався, просто Гудзь об'єднав поезію Олега Лишеги, Івана Семененка, Миколи Воробйова на спільному поетичному вечорі і згодом – у публікації в альманасі „Артанія”. „Лаврська” – бо авторам у різний час доводилося працювати на території Києво-Печерської лаври, але зрозуміло, що основним об'єднуючим чинником виступило не це – а насамперед

особливості поетики, поетичної вразливості, моральний імператив, свого роду „сковородинство” – усіх цих авторів Юрко Гудзь назвав „щезниками”.

«...Найгіршого не сталося. Ми залишилися жити, хоча й не змогли бути разом. Ми збожеволіли, не здичавіли, не потрапили в будинок, означений складним словом, перший додаток якого був «рай»: райлікарня, райсуд, райтрупарня... Ми залишилися жити... Кожен окремо – найгірше відбувається не з нами. Тільки от пам'ять, а – незалежно від нас, понад нами... щоразу, кожної ранньої весни над головою густішає пошум крил...» – Юрко читає мої слова. Тільки я думаю, що з нами сталося найгірше – ми розірвали живе, порізали по живому.

Ми збожеволіли, не здичавіли, не потрапили в будинок, означений складним словом, перший додаток якого був «рай»: райлікарня, райсуд, райтрупарня...

Так робити не можна. Добре, що плоть уміє захищати, а люди вміють прощати. Я знаю, кому я мав сказати ці слова (може, я вже їх і казав – забування ще одна здатність людини). І Юрко знав, кому він ці слова процідив крізь тишу. Саме з цих слів почалося моє усвідомлення нашої з Юрком близькості.

Я завжди говорив, що найкращий засіб самозахисту – уникання, ігнорування, може навіть, у деякій мірі й зневага (яка виростає із двох попередніх методів, або призводить до них).

І Юрко цитує Бродського: «... можна повернутись на місце злочину, але повернутись на місце, де тебе принижували – неможливо...».

Я ненавиджу тих, хто принижує, не лише мене, а просто тих, хто робить це постійно. Юрко на таке, я чомусь упевнений, на таке не був здатний, він вище образ, бо знає, що таке тиша. Тиша могла б стати ідеальним заміном образ, бо образи – це слова, а той, хто їх любить зазвичай занадто багато їх говорить, і образа зазвичай зіткана зі слів.

Можливо тому він втікав завжди до Немильні («Не-ми»), свого рідного села. Чомусь уперто уникав, того, що родився у іншому, навіть у іншому районі (хоча і сусідньому), але тільки родився, а дух предків був там – за два кілометри від станції Новоград-Волинський Другий.

Юрко втікав до Немильні навіть тоді, коли здавалося б влаштувався в столиці, знайшов, як на той час, шикарну роботу редактором у «Слові і Час».

Сьогодні по десяти роках Юркового відходу його друзі говорять, що він є. Він живий, просто він поїхав надовго у Київ, чи ще куди, але він скоро повернеться. Як повертався завжди. І дасть бог повернеться зі своєю реконкістою, яка зараз актуальна як ніколи. Українська реконкіста – це наша війна, яка неминуче призведе до відродження, це відвоювання українського простору від російського культурного іґа.

Але про всяк випадок, пам'ятай:

Урок історії, або Варіації на тему «Польоту над гніздом зозулі»

Коли вам скажуть: ви живете в найкращому з існуючих суспільств, в найгуманнішій в світі державі, то знайте: до вас заговорила СТІНА

Коли тобі скажуть: все, що діялось в нашій імперії, все, що в ній відбувається зараз, все в ній – для твого блага, знай: до тебе звертається СТІНА

Коли ж тебе підведуть до СТІНИ, обличчям до холодного каменю, і, навіть, якщо замість куль тобі в потилицю вженуть в транквілізатор, знай: ще можна встигнути на дно свідомості сховати окрасць вільної небесної блакиті...

(із збірки Postscriptum до мовчання, 1990)

Мене відстріляли – і я Розумію траву...

Ні болю, ні рани...

Для чого ж, мій Боже, так Дивно живу, –

Так дивно, так довго, так Гарно?..

Бачиш: кров рідняків –

Навіть в схронах зими –

Свій порух не втратить

Намарне...

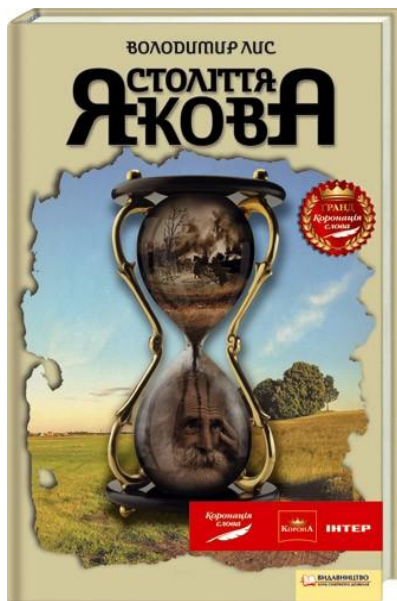
Крізь померки тіла душа

Повернеться в Не-ми:

Там дивно, там тихо, там гарно...

Євгеній Лушиков – закінчив українську філологію Національного університету «Острозька академія». Наразі працює журналістом на обласному телеканалі. Поет, музикант, автор декількох телепроектів

ПРО_читане

Дія роману відбувається мовби в трьох площинах — протягом останнього столітнього року польського селянина Якова, за п'ять років до того, коли він рятує наркоманку Оленку, яка забрела в його село, і протягом майже цілого двадцятого століття. Дитяче кохання, викрадення коханої, що стала чужою нареченою, служба у Війську Польському, кохання до польської шляхтянки, війна з німцями, полон і знову війна, велика і особиста трагічна українсько-польська різанина, драматичні повоєнні події. Селянин усе столітнє життя мешкає у своїй старій хаті на Волині, чекає листа від нещодавно порятованої ним Оленки і приїзду на столітній ювілей сина Артема.

«СТОЛІТТЯ ЯКОВА» – «КОРОНОВАНИЙ» ЛІТОПИС ПОЛІССЯ

Роман «Століття Якова» волинського письменника, журналіста та народного прогностика Володимира Лиса у 2010 році здобув премію «Гранд коронація» літературного конкурсу «Коронація слова». Так історія життя селянина Якова була визнана найкращим українським романом десятиріччя. Прочитавши книгу, розумієш, що секрет успіху в геніальній простоті, в доступності написаного кожному. Ми запитали читачів, якими є їх враження від прочитання книги.

Марія Шедова

Роман Століття Якова – це чудова історія маленької людини у бурхливому потоці доль, подій і війн переломного ХХ століття. Коли я читала цей роман, виникала стійка асоціація із популярним способом зйомки музичних кліпів (чомуś в чорно-білому кольорі найчастіше), коли у потоці людей камера зосереджується на якійсь людині, зазвичай головному герої відеокліпу, і перехожі проносяться попри нього у пришвидшеному темпі для контрастності картинки. Так і тут, з ретроспективи прочитаного твору виглядає, наче Яків стояв на місці, а його століття неслоя попри нього разом з усіма переживаннями, людьми, та подіями які надавали відтінок, а то й визначали, внутрішній світ чоловіка. Разом з тим, віддаю авторові належне за його дипломатичність, якою він відсунув на задній план будь-яку заполітизованість змальовуваних подій (якраз тих, які летіли попри Якова як натовп у відеокліпах) і зумів поставити в центр просту людину, яка творила свою життєву історію, і байдуже якої національності вона була, належала до якоїсь конфесії, чи мала певні ідеологічні вподобання. Життя у всій своїй буденності взяло верх над пафосом історії

Дарія Жилюк

Після прочитання "Століття Якова" Володимира Лиса я була в захваті від книги. Задумалась над тим, яке швидкоплине це тендітне людське життя, і яку роль в ньому відіграє власна особистість у перепетіях чужих доль. Яким простим є звичайне щастя і чому людям доводиться стільки за нього натерпітися.

Навіщо вони руйнують, нічого не побудувавши? Все зникає, все проходить, залишається тільки душа. З вірою чи без - це здобуток кожного, і в кожного своя мудрість. Це все написано чудовою українською мовою. Рекомендую до читання.

Оля Пітулей

Мабуть, кожен, хто читає, має власну класифікацію книг. Моя ж є такою. Книги, які хочеться мати на полиці, навіть якщо майже їх не перечитувати, а просто знати, що вони завжди є коло мене. Є книги, які просто приємно читати. Далі – книги, після прочитання яких думаю, що можна було й не читати їх. І книги, які не дочитую, що трапляється дуже рідко, але все ж трапляється. Так от, «Століття Якова» Володимира Лиса належить до категорії приємних книг.

Що мені сподобалося? Дуже сподобалася мова. Не знаю, чи справді така говірка зараз жива на Поліссі, та мені вона видалася живою. Сподобалися часові рамки й переплетення. Сподобався головний герой – Яків. Ще – простота: відчуття й думки героїв говорять самі за себе, немає філософствування, що було б просто недоречним для такого справжнього Якова і таких справжніх поліських людей.

Що не сподобалося? Важко щось виокремити. Мабуть, обірваність деяких сюжетних ліній, та все ж книга – доволі органічна. Олександр Довженко писав, що не варто хитрувати з читачем, а писати так, ніби пишеш заповіт для своїх дітей. І хоча книга не залишила сильного враження, її приємно читати і мені вона цікава своєю простотою.

Конкурс! ХТО ЧИТАЄ ЦІ КНИЖКИ?

Власницею книжкової полицки, фото якої було опубліковане в попередньому числі часопису, є Олеся Юрченко. Правильну відповідь дав наш читач Максим Кобелев з Київського осередку СУМ в Україні. Вітаємо ☺ А зараз нова загадка. **Чиї це книжки?**

Нагадуємо УМОВИ КОНКУРСУ:

Надсилаєте фото своєї книжкової полиці на адресу kulturnyky-ua@cym.org, вказавши у листі свої контакти, а також коротку (або довгу!) розповідь про вашу книжкову полицю. Фото і розповідь будуть надруковані в котромусь із чисел журналу. Автори найоригінальніших фото і розповідей отримують подарунки.

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЛЬОН

З чим у вас асоціюється Полісся? Так, льон! Сині квіти, лляна тканина, сорочки... Правда ж, цікаво, як тендітна квіточка перетворюється на красиву сорочку? Нам теж ☺

Поле, засіяне льоном.

Льон – тканина унікальна. Лляні волокна не утворюють зарядів статичної електрики, мають антисептичні й гіпоалергенні властивості. Льон наділений винятковою здатністю в декілька разів знижувати рівень радіації. Лляне волокно вдвічі послаблює гамма-випромінювання, захищає від сонячної радіації, гасить електромагнітні хвилі від побутової та промислової техніки. Льон не боїться рослинних захворювань і комах-шкідників.

Лляну тканину виготовляли давні індуси ще 9000 років тому. Пізніше льон стали вирощувати в Ассирії, Вавилоні та Єгипті. Єгипетські мумії, яким уже 5000 років, загорнуті саме в лляну тканину. З льону виготовлено славнозвісну Туринську плащаницю. Завдяки унікальним властивостям льону вона вціліла до наших днів, пройшовши крізь вогонь і воду. Ці реліквії збереглися до сьогодні завдяки кремнезему, який міститься в льоні та стримує розвиток бактерій і грибків.

Греки робили вітрила своїх човнів із лляних тканин, адже намоклий льон стає ще міцнішим.

Під час воєн лляні пов'язки рятували поранених від гангрен та сепсису.

У багатьох культурах світу льон став символом світла, чистоти та вірності.

Вважають, що за давніх часів лляні вироби цінувалися вище за золото. Навіть легенда про подорож аргонавтів у Колхиду по золоте руно, на думку деяких дослідників, має за основу реальні факти. Історики свідчать, що у Давній Греції не було великих урожаїв льону; а той льон, що тут родив, мав досить низьку якість. Натомість високосортний льон вирощували в Колхиді, де виготовлялося славнозвісне «сардинське полотно». Тож чи не була лляна тканина тим самим коштовним і унікальним золотим руном?

На Русі льон з'явився на початку першого тисячоліття нашої ери. Незабаром льонарство стало тут поширеним і традиційним промислом.

Свого часу вчені зробили дивовижне відкриття: клітини людини здатні без залишку розчиняти клітини льону. Тож лляна нитка – єдиний у хірургії шовний матеріал, що не потребує подальшого зняття швів.

Сьогодні в провідних клініках світу лікарі вдягнені у лляні халати й очіпки; операційні та палати реабілітації повністю опоряджуються льоном. Лляна олія використовується для боротьби з раковими захворюваннями та для очищення організму від радіонуклідів, а сам по собі льон здатний дезактивувати заражений радіацією ґрунт.

Квіти льону мають блакитне, темно-синє, рідше – фіолетове, рожеве, жовте або біле забарвлення. Вони розпускаються на світанку, а закриваються і в'януть опівдні, у

ЩО ВІДВІДАТИ

І КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ КОРОТКОМЕТРАЖНИХ ФІЛЬМІВ

20-22 квітня 2012 Київ перетвориться на столицю світового кінематографу, адже в ці дні в арт-хаус кінотеатрі «Кінопанорама» відбудеться наймасштабніша кіноподія весни – І Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів, що об'єднає навколо себе всіх поціновувачів кіномистецтва, молодих режисерів і досвідчених майстрів з усіх куточків земної кулі.

Протягом трьох днів глядачі зможуть переглянути кращі конкурсні роботи, що були відібрані з-поміж більш ніж 500 надісланих заявок з 53 країн світу. Крім того, на Фестивалі також буде представлена позаконкурсна програма, яка демонструватиме програми закордонних партнерів проекту – Стокгольмський кінофестиваль, Кіношкола «Nordland» (Норвегія), Кіностудія «Nukufilm» (Естонія), Хорватський аудіовізуальний центр, Baltic Film School, Краківська Кінофундація (Польща) та ін.

З програмою можна ознайомитися на офіційному сайті Фестивалю www.kisff.org.

Всі сеанси відбуватимуться в арт-хаус кінотеатрі «Кінопанорама» (вул. Шота Руставелі, 19). Вхід вільний.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ ТРЕТІЙ «ДЖУРА-ФЕСТ»!

26-28 квітня в Тернополі (Український дім «Перемога») відбудеться третій Всеукраїнський фестиваль української книжки «Джура-фест-2012».

Цього року свою участь підтвердило вже 29 видавництв, серед яких – «Видавництво Старого лева», «Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», «БАК», «Навчальна книга – Богдан», «Апріорі», «Твердиня», «Урбіно», «Смолооскип», «Ранок», «Грані-Т», «Каменярь», «Знання», «Тіповіт», «Карпатська вежа» ті інші.

ГОГОЛІВКА СКЛИКАЄ ДРУЗІВ

27-29 квітня в Ніжині пройде п'ятий ювілейний літературно-мистецький фестиваль «Гоголівка».

Усі, хто хоча б якимось чином пов'язаний із літературою, або ж вміло інтегрує її в інші види мистецтва – ласкаво просимо! Не гайте часу! Реєструйтесь і приїжджайте!

Тематика фестивалю: позитивна творчість, чисте мистецтво. Напрямок: пропаганда здорового способу життя і творчості без допінгів.

Проживання надає організаційний комітет, харчування – за рахунок учасника.

Заявки для участі подаються не пізніше 20 квітня 2012 року на електронну адресу: gogolivka@mail.ru

розпал спеки. Кожна квітка живе лише кілька годин.

Жнива.

Льон не накопичує статичного заряду. Вважають, наприклад, що в приміщеннях із лляними шпалерами завдяки зниженню напруженості полів статичної електрики утворюється особливий мікроклімат.

Льон вбирає вологу ліпше за бавовну, а також активніше виводить її на поверхню. Тому він швидше сохне, створюючи додатковий охолоджувальний ефект.

Коса з лляних волокон.

Папір, виготовлений із льону, дуже

міцний і хрусткий. Саме тому в багатьох країнах, зокрема у США, льон - один із компонентів паперу, з якого виготовляють грошові купюри.

Лляні волокна добре пропускають повітря. Завдяки цій здатності "дихати" льон часто називають «природним кондиціонером».

Лляний одяг порівнюють із «захисним полем», що послаблює негативний вплив довкілля. Це особливо актуально для мешканців великих міст із несприятливими екологічними умовами. Завдяки своїм унікальним якостям лляне волокно є чудовим фільтром від хімічно агресивних середовищ і шуму.

Лляне волокно прядуть, а з пряжі тчуть тканини різного призначення. Одні з них йдуть на одяг (найчастіше вишиванки), інші - на скатертини, штори і т.п. Лляне волокно вдвічі міцніше бавовняного, тому багато лляної пряжі йде на технічні тканини (брзент, парусину, мішковину й ін.). З лляного волокна роблять також шпагат і мотузки. Цікаво, що міцність лляного волокна при намоканні не зменшується, а навпаки - навіть зростає. От чому з нього здавна робили рибальські сіті, а лляну тканину використовували на вітрила. Дуже багато лляної тканини йде на мішки та як пакувальний матеріал.

Незважаючи на всі властивості, на долю лляних тканин приходиться усього лише близько 6% загального обсягу виробництва різних тканин.

За матеріалами [інтернет-видань](#)

Поліська вишивка. Фото з [Музею Гончара](#)

